

---

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

משברים פיננסיים וכלכליים והחשיבה במאקרו-כלכלה - 57253

תאריך עדכון אחרון 07-09-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: כלכלה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אדוארד (עקיבא) אופנבך

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [Akiva.Offenbacher@mail.huji.ac.il](mailto:Akiva.Offenbacher@mail.huji.ac.il)

שעות קבלה של רכז הקורס: יקבע - באחד מימי השיעורים, בסמוך לשעת השיעור

מורי הקורס:

### תאור כללי של הקורס:

הקורס מרחיב על קורסי החובה במאקרו כלכלה ויעסוק בעיקר בשילוב סוגיות במערכת הפיננסית והחשיבה במימון בתוך הניתוח במאקרו-כלכלה, לפני ואחרי המשבר הפיננסי הגלובלי של 2007 עד 2009 ובמקצת במשבר הכלכלי הקשור למגפת הקורונה. ינותח גם התחדשות האינפלציה בתקופה האחרונה. לקורס ארבעה חלקים: (א) רקע בסיסי כולל חומר מוסדי עיקרי על המערכת הפיננסית כמה מושגים מתורת המימון וכן תיאור המשבר הפיננסי הגלובלי וגורמיו; (ב) השלמות במאקרו-כלכלה בעיקר לגבי המדיניות המוניטרית לפני ואחרי המשבר הפיננסי ועדכון לאור הקורונה ולאור האינפלציה המחודשת וכן לאור תופעת המטבעות הדיגיטליים; (ג) סוגיות נבחרות מתורת המימון ללא חיכוכים פיננסיים בניתוח במאקרו-כלכלה כפי שאפיין את החשיבה טרם המשבר, למשל מניע החלקת התצרוכת עם מידע מושלם לכל הפרטים במשק, גישת הציפיות הטהורה לעקום התשואות ומידע על הערכת האינפלציה העתידית כפי שנגזר מהשווקים הפיננסיים; (ג) סוגיות במימון עם חיכוכים פיננסיים ויישומים בניתוח במאקרו-כלכלה, למשל עלויות של בירור מצב הלווים, השפעת א-סימטריה במידע בין לוויים ומלווים, מודלים של פשיטות רגל עד כדי משברים פיננסיים.

### מטרות הקורס:

הכרת החשיבה על משברים כתופעה מאקרו-כלכלית, בעיקר בתחום הפיננסי אך לא רק. הכרת מקומן של המערכת הפיננסית במאקרו כלכלה של משק לאומי ושל השפעתה על הניתוח המאקרו כלכלי של אלמנטים מרכזיים מתורת המימון; הבנת ההבחנה בין תורת המימון ללא חיכוכים פיננסיים, ששולבה במודלים מאקרו-כלכליים לפני המשבר אך לא היוו תשתית ראויה להבנת התפתחות מצבים משבריים והשלכותיהם, לבין גישות במימון עם חיכוכים פיננסיים, שעל בסיסן הולכות ונבנות תשתיות לניתוח מאקרו-כלכלי עם אפשרות להתפתחות משברים.

### תוצרי למידה

#### בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסוף הקורס התלמידים יכירו איך החומר הנלמד בקורסי מאקרו משתלב בניתוח סוגיות מעשיות לרבות גיבוש מדיניות מאקרו-כלכלית ובניית תוכניות עסקיות, ישלימו את מושגי היסוד במאקרו על ידי הוספת כמה מושגים בסיסיים במימון ועל ידי הבנת תפקיד המערכת הפיננסית במאקרו-כלכלה ויבינו באופן בסיסי את אירועי המשבר הפיננסי הגלובלי, וכן השפעת מגפת הקורונה והאינפלציה האחרונה. הקורס יצור לתלמידים תשתית לניתוח התפתחויות במשק הריאלי ובמערכת הפיננסית במסגרת חשיבתית רחבה ואקטואלית יותר ממה שנלמד קודם.

### דרישות נוכחות (%) :

אין חובת נוכחות; יתכן ויקבע תמרוץ קל לנוכחות דרך הציון הסופי.

שיטת ההוראה בקורס: הקורס יתבסס בעיקר על הרצאות בכתה לרבות מצגות מפורטות, וכן על חומר קריאה וכמה סרטונים מוקלטים מראש (פרטים במודל, במסמך "הודעה מקדימה לתלמידים...").

## רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

א. נושאי רקע

1. מבוא קצר על משברים

2. המערכת הפיננסית – תפקידים, מוצרים, שווקים, מוסדות; קצת מושגים בסיסיים בתורת המימון

3. המשבר הפיננסי הגלובלי: הגורמים והאירועים

4. נושאים בניתוח במאקרו-כלכלה

א) השלמות על המדיניות המוניטרית – משטר יעד אינפלציה כניהול ציפיות; התפתחויות מאז המשבר; הרחבות על ציפיות רציונליות

ב) מאקרו-מעשי מול מאקרו אקדמאי: שימוש במודלים בגיבוש המדיניות המוניטרית – תחזית צוות של בנק ישראל

ג) הרחבת הדיון על התחדשות האינפלציה בתקופה האחרונה; חזרה על מודל NKM ממאקרו א'.

ד) מטבעות דיגיטליים והשלכות עבור המדיניות המוניטרית

ב. מאקרו-מימון ללא חיכוכים פיננסיים

1. מושג הארביטרז' ומקומו בחשיבה: משפט מודיגליאני – מילר (Miller-Modigliani) על מימון הפירמה

2. מודלים של עקומי תשואה: תורת הציפיות הפשוטה ותורת הציפיות עם פרמיות סיכון

3. החלקת תצורות ותמחור נכסים

ג. מאקרו-מימון עם חיכוכים פיננסיים

1- מושגים בסיסיים בחיכוכים פיננסיים – עלויות בירור מצבים (verification state costly), א סימרטית במידע והשלכותיה, בעיית הלימונים, בעיות סוכן

2. מודל דיאמונד ודיבויג

3. מודל המאיץ הפיננסי

4. קצוב אשראי בשו"מ כפתרון לבעיית לימונים (Weiss-Stiglitz)

## חומר חובה לקריאה:

דוגמאות לחומר קריאה מכל הסוגים מעט חובה ועוד השלמה/הטמעה (פירוט במודל):  
הקריאות הן פרקים או חלקי פרקים מספרים או מאמרים בכתבי עת; הרשימה להלן חלקית וראשונית לשם הדגמה בלבד; נשתדל להעלות את הקריאות למודל.

א1. המערכת הפיננסית: F, Mishkin, Money, Financial and Banking, Institutions 2nd ed.  
ישראל על מקביל מחומר ופרק Chapter 3

א2. מושגי יסוד במימון: מישר, המאקרו-כלכלה של ישראל, נספח לפרק 4 ואולי עוד.

א3. המשבר הפיננסי: מאמר תיאורי על אופי המשבר (מישר, אחרית דבר, קטע על המשבר ועוד משהו – חלק משמעותי מקריאות ההעשרה יהיה על המשבר).

א4. עיבוד ממסרים: E Robert, Lucas, Inflation-Output on Evidence International Some Trade-offs

א4ב. מדיניות מוניטרית – כללי: מישר, פרק 9, סעיף 3 ואולי עוד.

א4ג. תחזית צוות של בנק ישראל – הודעה לעתונות של בנק ישראל

ב1. מודגליאני-מילר: Haim, Levy, Finance Corporate of Principles 586- 571 pages

ב2. עקומי תשואה: טרם נקבע

ב3. החלקת תצורות: Romer, Macroeconomics Advanced 4th ed, Ch 8,

ג1. מושגים בסיסיים בחיכוכים פיננסיים: טרם נקבע –אולי רק הרצאה

ג2. and Insurance Deposit, Runs Bank, Dybvig Philip and Douglas, Diamond Liquidity

---

#### חומר לקריאה נוספת:

מקצת חומר הקריאה חובה ורובו המוחלט אינו חובה; תימרוץ לקרוא חומר שאינו חובה יהיה בצורת שאלת "מגן" (בלבד) בבחינת סוף הקורס על חלק מהקריאות ("מיקוד"). הסבר מפורט על המושג "מגן" במסמך "הודעה מקדימה לתלמידים" בנושא 0 במודל.

#### הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 76 %  
הרצאה 0 %  
השתתפות 0 %  
הגשת עבודה 0 %  
הגשת תרגילים 0 %  
הגשת דו"חות 0 %  
פרויקט מחקר 0 %  
בחנים 24 %  
אחר 0 %  
נקודות

#### מידע נוסף / הערות:

תנאי קדם לקורס:

ציון מעבר בקורס מאקרו-כלכלה א' ומעמד של תלמיד שנה ג' בתואר ראשון לכלכלה